

	Kapitel 13	
	<i>Överheten i Guds tjänst</i>	
13:1 Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω. οὐ γὰρ ἔστιν ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ θεοῦ, αἱ δὲ οὕσαι ὑπὸ θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν.	1 Varje människa skall underordna sig all den överhet hon har över sig. Ty det finns ingen överhet som inte är av Gud, och den som finns är förordnad av honom.	Varför går Paulus in i dessa tankar om överheten som nu kommer i kapitel 13? Det kan vara så att Paulus fått frågor om hur man som kristen ska förhålla sig till överheten. Det kan vara så att Paulus, när han nu har återgett att hämnd inte är något man som kristen ska göra och kommit på att det är ju precis vad överheten sysslar med, är de undantagna? Att straffa någon för det onda som denne har gjort är ju en form av hämnd, en vedergällning, öga för öga, gäller det inte för överheten? Det är omöjligt att utläsa varför Paulus nu går in på dessa frågor om överheten och varifrån tankarna kommer. Det finns kopplingar till Rom 2:14-15 och Ords 8:15-16. Men redan från början utsåg Gud ledare och gav uppdrag. I 5 Mos 16:18 talas det om att utse domare som ska skipa rättvisa. Gud gav Israels folk lagar att följa och utsåg ledare att ha tillsyn över att folket höll sig till lagarna. Paulus är fullt medveten om att Gud är ordningens Gud, även om han inte skriver så någonstans, det närmaste är i 1 Kor 14.33 där han skriver: "Gud är inte oordningens Gud utan fridens", men också i nästa vers. Det går inte att få klarhet i varför Paulus nu går in på att tala om överheten. Kanske Studiebibelns förklaring kommer närmast: "Man kan över Rom 12 sätta rubriken: Giv Gud vad Gud tillhör – och över Rom 13: Giv kejsaren vad kejsaren tillhör. I denna första vers talar Paulus inte om "varje människa", utan om "varje själ" "<i>psychä</i>". Det finns de som menar att när Paulus använder sig av ordet "<i>psychä</i>" så menar han varje församlingsmedlem och att det då skulle vara så att Paulus ger svar på en fråga från församlingen om hur man som kristen ska ställa sig vad gäller den jordiska överheten. Paulus skriver inte "överhet" utan "makter" "<i>exousias</i>", men av kontexten förstår vi att han här behandlar de jordiska myndigheterna på alla nivåer och inte bara kejsaren eller staten. Sedan följer en dubbel negation som innebär att alla makter eller myndigheter är förordnade av Gud. Paulus måste ha tänkt på hur Gud i historien har visat på att meningen i detta livet handlar om att alltid göra det som är gott, som Paulus sedan kommer in på. För att verkställa att det goda görs måste lagar stiftas och följas. Det måste finnas överordnade som tar ansvar för att det goda utförs och kunna besluta om vad som ska göras om de inte följs. Därför ska församlingen följa de myndigheters beslut som beslutar om lagar, så länge dessa lagar upprätthåller en god ordning i enlighet med Guds vilja.

13:2 ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ τῇ τοῦ θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν, οἱ δὲ ἀνθεστηκότες ἑαυτοῖς κρίμα λήμψονται.	2 De som motsätter sig överheten gör därför motstånd mot Guds ordning och de som gör motstånd drar straff över sig själva.	Samtidigt är dessa versar inte en lag i sig, som många i historisk tid gjort gällande. De är istället en förklaring till varför vi ska lyda myndigheter och överhet. De är förordnade för att i praktiken utföra Guds vilja att göra det goda i ett samhälle och bland människor. Det innebär att om man inte vill följa lagen och myndigheters beslut, så går man samtidigt emot Guds vilja och ordning. Egentligen står det "förordning" " <i>diatagā</i> " som är en rättslig term i grekiskan. Det handlar om att rättsväsendet inte utför Guds ordning utan är förordnade för att göra det som är gott i samhällssystemet. Ordet "ordning" kan leda till en stat som menar att i sig själv utföra en ordning som är från Gud och kan då utfärda lagar med hänvisning till att det sker enligt Guds ordning, men så är det inte. Vi har sett många exempel på det i historisk tid och det har många gånger blivit något ont. Huvudskälet som Paulus anför är att samhället är förordnat för att göra det som är gott för samhällssystemet. En av de delarna handlar om att betala skatt, se v 7. Men om man inte är beredd att följa den goda ordning som den förordnade staten beslutar om blir konsekvenserna av detta blir att man "drar straff" över sig eller "dom", " <i>krima</i> ", som det egentligen står. Men vad Paulus menar med det är svårt att utläsa. Det kan vara Guds domslut han menar, men det är inte tydligt. Det skulle också kunna vara att Paulus menar att om man inte följer den goda lagen, alltså beslut som är gott för samhällssystemet, så kommer man under statens rätt att utfärda dom med straffpåföljd.
13:3 οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶν φόβος τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ ἀλλὰ τῷ κακῷ. θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν· τὸ ἀγαθὸν ποίει, καὶ ἔξεις ἑπαινον ἐξ αὐτῆς·	3 De styrande är inget hot mot goda gärningar, men mot onda. Vill du slippa känna fruktan för överheten, gör då det goda, och den skall berömma dig;	Paulus förklarar här varför det är så. Han måste utgå från att det finns en, i skapelsen, naturlig känsla inom oss för det som är gott. Här finns tankegångar med från Rom 12:17, att vi ska göra det som är gott. Det avgörande uttrycket är "goda gärningar", vad avses med det? Om staten beslutar något som i statens ögon ses som "goda gärningar", men inte i Guds, vilken lag är det då som gäller? Paulus går inte in på den frågan, men av det som följer kan man förstå att de goda gärningarna är gärningar som är i enlighet med Guds vilja och lag. Paulus ger lite exempel i vers 9. Uppenbarligen är det så att Paulus menar att budorden är grundläggande och så länge staten själv följer budorden räknas de som goda gärningar som man ska följa. Frågan om hur man ska ställa sig när staten själv beslutar emot Guds budord tar inte Paulus upp här. Det närmaste exemplet har vi i Apg 4:19 där Petrus säger: "om det är rätt inför Gud att lyda er mer än honom." För Paulus är det först som sist kärleken som ska vara styrande, vilket han tar upp i vers 10.
13:4 θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν σοὶ εἰς τὸ ἀγαθόν. ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇς,	4 den står ju i Guds tjänst för att du skall kunna nå det goda. Men gör du det onda,	Här talar inte Paulus om "förordnande" utan om "tjänst", " <i>diakonos</i> ". Men det är helt i sin ordning. För att den förordnade staten ska utföra sitt goda

φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῇ τὴν μάχαιραν φορεῖ· θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν ἔκδικος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι.	känn då fruktan. Det är inte för inte som överheten bär sitt svärd; den står ju i Guds tjänst som hämnare, för att vreden skall drabba den som gör det onda.	verk, måste den utföra tjänster för att det ska fungera. Tanken är att om staten utför sin samhällstjänst för att göra det som är gott i samhällssystemet, så nås vi alla av det goda. Det är så det ska vara. Men om man istället gör det som är ont blir konsekvensen av det att man drabbas av statens "hämd" eller rättssystem där lagen fastställer straffet för den onda handling som man gjort. Det finns, enligt Paulus, en funktion med fruktan hos staten. Om du gör det onda blir konsekvensen av det ett straff, därför ska du inte göra det som är ont för att på så vis undvika straff. Här finns det en viss skillnad mellan Guds dom och statens dom. Om man gör något ont kan man ångra det och be Gud om förlåtelse för det. Gud förlåter oss alltid våra onda handlingar när vi ber om det och de kommer inte att räknas upp på domens dag. Men om det onda man gjort strider mot statens goda lag, då förlåter inte staten utan utdelar straff som böter eller fängelse. Vi lever i en tillvaro där vi måste bära de konsekvenser det blir av våra handlingar i samhället. Gör vi det goda följs vi av det goda. Gör vi det onda följs vi av att något ont drabbar oss, det vi kallar för straff.
13:5 διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν.	5 Därför är det nödvändigt att underordna sig, inte bara för vredens skull utan också i insikt om vad som är riktigt.	Tydligt har Paulus fått frågor om det här med förhållandet som kristen till staten. Det var en ordning som Jesus själv följde som vi ser i frågan om tempelskatten Matt 17:24-27. Här ger Paulus två förklaringar till varför man som kristen ska underordna sig. Det är både för att undvika att man drabbas av statens straff, men också för att man ska göra det som är gott, det som tillhör samhällets goda funktion. "För vredens skull" anges utan någon koppling och kan troligen hänföras till v 4. Orden "insikt om vad som är riktigt" är ett ord på grekiska " <i>suneidäsin</i> ". Ordet betyder egentligen "samvete", men är mer ett moraliskt ord om ett medvetande inom sig om vad som är rätt och orätt. Det innebär inte att samvetet kan avgöra om saker och ting verkligen är rätta eller inte, endast genom Guds ord och Andens vägledning kan det rätta komma fram. Men det ger en känsla för att kunna avgöra det rätta från det orätta. Översättningen av ordet är därför bra och riktig "insikt om vad som är riktigt".
13:6 διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ θεοῦ εἰσιν εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες.	6 Det är ju därför ni betalar skatt, ty de styrande är Guds tjänare när de vakar över allt sådant.	Kanske rörde frågan till Paulus om att betala skatt. Det kan vara så och här ger Paulus förklaring till varför man som kristen ska betala skatt även om det är till en hednisk stat. Oavsett om det är en hednisk stat så menar Paulus att de ändå är "Guds tjänare". Här använder Paulus ordet " <i>leitōrhōi</i> ", som vi har i ordet liturgi. Det kan vara lite förvånande och lett till olika tolkningar, men troligen är ordet hämtat från de administrativa uttrycken i den romerska staten som Paulus använder många uttryck för i dessa verser. Som administrativt uttryck så är vårt

		uttryck "förtroendevald", "tjänsteperson" eller "ämbetsman" mer åt det hållet. Det vanliga ordet för tjänare är ju annars diakon, men redan då hade det ordet en mer kyrklig prägning och det vill inte Paulus använda när han talar om statens tjänare, så han väljer ett administrativt uttryck istället. Samtidigt kopplar Paulus "<i>leitōrhai</i>" till att man står i Guds tjänst enligt vad han redan fört fram i v 4. Den fråga man kan ställa sig är om Paulus menar att man endast är tjänare i Guds tjänst om man "vakar över allt sådant" det vill säga om man som tjänare i myndighetsutövning gör det som är i enlighet med Guds vilja. Det kan nog tolkas så, men om det är vad Paulus menar framgår inte.
13:7 ἀπόδοτε πᾶσιν τὰς ὀφειλάς, τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον, τῷ τὸ τέλος τὸ τέλος, τῷ τὸν φόβον τὸν φόβον, τῷ τὴν τιμὴν τὴν τιμὴν.	7 Ge alla vad ni är skyldiga dem, åt var och en det han skall ha: skatt, tullar, respekt, vördnad.	Nu kommer Paulus till det konkreta svaret som helt är hämtat från Jesu undervisning. Det handlar här inte bara att ge staten vad man är skyldig den, utan att man ska ge var och en det som man kan anses vara skyldiga dem. Det handlar också om respekt och vördnad. 2000 års översättning är kanske bättre svenska medan 1917 års översättning är närmare grundtexten. Ordet "respekt" heter "fruktan" i 1917 års översättning och är en direkt översättning av ordet "<i>fobon</i>" som vi oftast översätter med "fruktan". Men ordet har två olika betydelser. Det betyder både rädsla som respekt och har i vår tid mer används i betydelsen av rädsla. Det gamla ordet för fruktan med hänvisning till respekt är idag bortglömt, men i 2000 års översättning har man gjort rätt när man istället använder ordet "respekt" eftersom det är vad Paulus avser.
13:8 Μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε εἰ μὴ τὸ ἀλλήλους ἀγαπᾶν· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον νόμον πεπλήρωκεν.	8 Stå inte i skuld till någon, utom i er kärlek till varandra. Ty den som älskar sin medmänniska har uppfyllt lagen.	Nu övergår Paulus till att tala om kärleken. För kärlekens skull ska vi inte stå i skuld till någon, utom i kärleken. Vi kan aldrig bli fullkomliga i kärleken, vi kan alltid ge mer kärlek till våra medmänniskor och ska så göra. Kärleken är grunden för vår existens eftersom Gud, som är kärleken, gör allting i kärlek. Hans skapelse gjordes för Guds kärleks skull. Jesus kom till jorden därför att Gud älskade människorna och ville ge varje människa rätten till ett liv i kärlek och till evigt liv. Hela lagen bygger på att kärleken ska fungera. Paulus har detta mycket klart för sig. När Paulus lärde känna Jesus kom han också att inse hela Guds beslut och kärlek. Han insåg att det är kärleken som är grunden för Guds vilja och budord. Budorden är på så vis egentligen en beskrivning av kärleken i negativ form. Följer vi buden gör vi i enlighet till kärleken, bryter vi mot buden gör vi emot kärleken. Därför har buden så stor betydelse för oss inför Gud. Därför kan Paulus så tydligt skriva: "den som älskar sin medmänniska har uppfyllt lagen" det vill säga buden.
13:9 τὸ γὰρ οὐ μοιχεύσεις, οὐ	9 Buden <i>Du skall inte begå äktenskapsbrott, Du skall</i>	Paulus räknar upp fyra av buden och skriver sedan "och alla andra bud" vilket innebär att han bara tar

φονεύσεις, οὐ κλέψεις,* οὐκ ἐπιθυμήσεις,* καὶ εἴ τις ἐτέρα ἐντολή, ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ ἀνακεφαλαιοῦται [ἐν τῷ]· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς* σεαυτόν..	<i>inte dräpa, Du skall inte stjäla, Du skall inte ha begär</i> och alla andra bud sammanfattas ju i ordet: <i>Du skall älska din nästa som dig själv</i>.	fram de fyra buden som exempel. Vad han menar är egentligen alla buden. Det är slutsatsen som är det viktiga: "Du skall älska din nästa som dig själv". Åter igen hänvisar Paulus till GT för att understryka vad han menar. På samma sätt gjorde Jesus i Matt 19:19 där han sammanfattade buden med att man ska älska Gud över allting och sin nästa såsom sig själv. Nu gör inte Paulus det eftersom han här endast har behandlat kärleken till medmänniskan och tidigare kärleken till Gud. Därför bli slutsatsen att den delen av lagen som berör medmänniskan sammanfattas i orden från 3 Mos 19:18: "Du skall älska din nästa som dig själv".
13:10 ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη.	10 Kärleken vållar inte din nästa något ont. Kärleken är alltså lagen i dess fullhet.	Paulus är helt klar över att kärleken och godheten är samstämmiga eftersom det är två egenskaper hos Gud som hela tiden är fullkomliga. Det innebär att kärleken aldrig kan göra något ont. Skulle man ändå uppfatta att kärleken gör något ont, då är det inte kärlek man pratar om utan får använda ett annat ord än kärlek. Kärleken är alltid god. I grekiskan är ordet kärlek, <i>agapē</i> det avslutande ordet. Om Paulus hade någon tanke med det eller om det bara föll sig så språkligt är omöjligt att veta. Men av fortsättningen förstår vi att nu var Paulus beredd att avsluta detta brev för att nu gå över till avslutningen med sedvanliga förmaningar.
	<i>Tiden lider</i>	
13:11 Καὶ τοῦτο εἰδότες τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα ἤδη ὑμεῖς ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι, νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν.	11 Ni vet ju ändå vad tiden lider: det är dags för er att vakna. Ty nu är vår räddning närmare än när vi kom till tro.	Bibelforskarna menar att Paulus här inleder avslutningen och sammanför det han redan talat om för att gå över till avslutningen. Man har påpekat att Pauli ord för "tid" är intressant. Han använder här ett allmänt ord för tid "<i>karion</i>" som inte betyder någon bestämt tidpunkt som ordet "<i>kronon</i>" gör. Det finns de som menar att Paulus tidigare ansett att vi lever i den absoluta sluttiden och att Kristi återkomst är mycket nära. Men här kanske Paulus öppnat för att det nog inte är så. Petrus tar upp samma sak i sina brev och hänvisar till att för Gud är tusen år som en dag. Det kan vara så, samtidigt talar Paulus om att det är "tid", "<i>hora</i>" egentligen "timme", "tid för er att vakna". Det är en uppmaning, kanske i allmänna ordalag men kanske som en uppmaning att ta fasta på det Paulus har skrivit om i sitt brev. Han har i sitt brev gjort tydligt att livet med Kristus inte är något som man lever bara då och då, utan att man lever sitt liv i tron på Kristus på heltid, inte halvtid eller deltid. Med hela hjärtat och inte med halva eller delar av det. Paulus kommer tillbaka till detta i kap 14:8: "Om vi lever, lever vi för Herren, och om vi dör, dör vi för Herren. Vare sig vi lever eller dör tillhör vi alltså Herren." Samtidigt skriver Paulus också att vår räddning är närmare nu som skulle kunna peka på att Paulus ändå anser att Kristi återkomst är nära. Men en del

		bibelforskare menar att Paulus här talar om frälsningen. Är det så blir också fortsättningen något tydligare. Väckelsen pågick och allt fler kom till tro och inte längre levde kvar i det mörker som hedendomen utgjorde.
13:12 ἡ νύξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκοτους, ἐνδυσώμεθα [δὲ] τὰ ὄπλα τοῦ φωτός.	12 Natten går mot sitt slut och dagen är nära. Låt oss då lägga av oss mörkets gärningar och ta på oss ljusets rustning.	Om Paulus menar att hedendomen står för "natten" så kommer dagen att närma sig ju fler som blir frälsta. Men med vad som Paulus skrivit tidigare handlar det här förmodligen om en uppmaning till att leva ett liv som kristen och att det gäller i alla lägen oavsett statsskick. Vi ska inte leva i hedendomens mörker med alla de gärningar som hör den till. Vi ska leva med Guds rustning, "ljusets rustning".
13:13 ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ,	13 Låt oss leva värdigt, som det hör dagen till, inte med festande och drickande, inte med otukt och orgier, inte med strider och avund.	Här kommer Paulus in på några exempel vad det innebär att leva i "ljusets rustning", vad alltså ett kristet liv hör till. Man ska leva ett ärbart liv i ödmjukhet. Här sammanfattar Paulus det han har talat om i sitt brev, på den tidens sätt att använda negationer.
13:14 ἀλλ' ἐνδύσασθε τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίαν.	14 Nej, ikläd er herren Jesus Kristus, och ha inte så mycket omsorg om det jordiska att begären väcks.	Ett liv i tron på Jesus Kristus är ett annat liv än det som hedningarna levde. Det skulle vara ett liv i kärlek och ödmjukhet. Man skulle kunna se på människor ifall de var kristna eller inte. Paulus säger inte nej till den jordiska omsorgen, men pekar mer på måttligheten. För mycket hänsyn till det jordiska leder till att begären väcks, vilket innebär att man bara vill ha mer än det man redan har. Som Paulus tidigare påpekat finns det en baktanke i dessa ord från den grekiska kulturen där man menade att ett andligt liv ska levas uteslutande i askes därför att den jordiska tillvaron inte tillhör det andliga. Men Bibeln säger aldrig så, det andliga finns i det jordiska, anden bor i vår kropp och kroppen är skapad av Gud och inte av nån, som grekerna menade, demiurg, nån ond jordisk gud.